

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 74. Ochrona środowiska jako obowiązek władz publicznych

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) w art. 4 stanowi, że:

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.
2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.
3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Toruń, dnia 30 kwietnia 2025 roku

[Redacted signature block]

Do Rady Miejskiej Węglińca

Urząd Gminy i Miasta Węglińiec
ul. Sikorskiego 3 59-940 Węglińiec

PETYCJA składana w interesie PUBLICZNYM

Niniejszym wnoszę, wnioskuję, ślicznie proszę o

1. Zmianę - AKTUALIZACJĘ Prawa Miejscowego w zakresie funkcjonowania 6 pomników przyrody tj. UTWORZENIE UCHWAŁY (lub Uchwał) Rady Miejskiej w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Węglińiec w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór
2. Wydanie stosownego polecenia lub przyjęcie uchwały zobowiązującej organ wykonawczy do cyklicznego przedstawiania Radzie Miejskiej – nie rzadziej niż raz na rok lub raz na dwa lata Raportu dotyczącego aktualnego stanu pomników przyrody, obejmującego ocenę ich zdrowotności, kompletności oznakowania, stanu otoczenia oraz potrzeb w zakresie niezbędnych prac pielęgnacyjnych.

Uzasadnienie:

Ad 1

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku jedynym zarządzającym pomnikami przyrody na swoim terenie są Rady Miast (Gmin) wraz z Burmistrzem (Wójtem, Prezydentem)

Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska z 2012 roku o Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (CRFOP) prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (GDOŚ) to Rady Miast (gmin) są zobowiązane do uaktualnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie danych dotyczących pomników przyrody znajdujących się na ich terenie. Odbyna się to w formie uchwał po uzgodnieniu z RDOŚ i finalnie wysłaniu do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z roku 2009 Nr 92, poz. 753 ze zm.), rady gmin przejęły WSZYSTKIE KOMPETENCJE organów które utworzyły lub ustanowiły pomniki przyrody w przeszłości.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, przy czym zadania własne obejmują m. in. sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej.

Wskazanie sprawującego nadzór jest aktualnym wymogiem w procedurze tworzenia uchwał ustanawiających pomniki przyrody i wynika on z art. 44 punkt 2 ustawy o ochronie przyrody.

Na terenie Gminy Węgliniec zgodnie z danymi CRFOP winny znajdować się przynajmniej 6 pomników przyrody – na wszystkie 6 z terenu gminy, które funkcjonują, ale zostały utworzone przez organy, który już nie istnieją lub nie posiadają kompetencji do zarządzania pomnikami przyrody albo w akcie ustanawiającym nie wskazano sprawującego nadzór. Po dacie 01.08.2009 r. wszedł w życie przepis art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie, który przyznaje kompetencje w tym zakresie radom gmin. Kompetencje te są zgodne z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku. Jednak w „starych”, „dawnych” aktach prawnych kompetencje pozostały niezmienione. Jest to przyczyna i powód nieporozumień np. w zakresie określenia zarządzającego. Ponadto istnieje niezgodność w tym zakresie pomiędzy ustawami – aktami wyższego rzędu – uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku, a uchwałami mniejszego rzędu – aktami ustanawiającymi pomniki przyrody (prawo miejscowe).

W 2018 roku NIK przeprowadził kontrolę 29 gmin w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. W kontrolowanych gminach ponad 70% lokalnych form ochrony przyrody funkcjonowało na podstawie aktów prawa miejscowego, wydanych przez inne niż rada gminy organy. Akty te nie spełniały obowiązujących wymogów i zawierały nieaktualne dane. Mimo to w 90% gmin nie podejmowano działań w celu wydania przez rady gmin uchwał dostosowujących ww. akty prawa miejscowego do obecnego stanu prawnego i faktycznego. NIK wydał rekomendacje dla Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów. Wnioskował między innymi o: „Dokonanie przeglądu stanu lokalnych form ochrony przyrody oraz ustalenie niezbędnych potrzeb dla ich zabezpieczenia; (...) podjęcie działań dla zgodnego z przepisami prawa i stanem faktycznym uregulowania w aktach prawa miejscowego funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody; (...) przekazywanie bieżących danych o ustanowieniu i zniesieniu formy ochrony do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i GDOŚ oraz zaktualizowanego ich stanu”. Na podstawie danych w CRFOP Gmina Węgliniec nie przeprowadziła takich działań do tej pory.

Celem niniejszej petycji jest poproszenie Rady Miejskiej Węglińca o podjęcie działań w celu zmian prawa miejscowego i dostosowania „dawnych” aktów prawa miejscowego do wymogów aktualnego stanu prawnego, zgodnego z tymi w ustawach. Jest to również ważne dla uniknięcia nieporozumień lub niejasności interpretacyjnych w zakresie organu sprawującego nadzór nad tymi formami ochrony.

Niniejsza petycja jest powieleniem wniosków i uwag NIK z 2018 roku. Przy projektowaniu uchwały w sprawie pomników przyrody możecie się Państwo wzorować na uchwałach gmin, które spełniły już ten obowiązek: Czaplinek, Brodnica miejska, Koronowo (bardzo obszerna uchwała z 2024 roku), Golub-Dobrzyń wiejska, Nakło nad Notecią, Szubin, Świecie, Pruszcz, Dobra pow. Łebski, Bolesławiec Wiejska... Przykładowo jedna z pierwszych takich uchwał z Bydgoszczy pochodzi z roku 2014 krótko po obowiązywaniu Rozporządzenia Ministra Środowiska o

Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody. Również na stronie GDOŚ znajdują się rekomendacje przesłane do wszystkich gmin w 2018 roku:
<https://www.gov.pl/attachment/eab816fb-6e1f-4000-b588-7d4292b87029>. Kliknięcie na link spowoduje ściągnięcie na dysk lokalny spakowanych plików 34MB. W załączeniu uchwała rady miejskiej Świecie – sugeruję i wnioskuję abyście Państwo czerpali z niej wzór gdyż zawiera wszystkie informacje zarówno w uchwale właściwej jak i w załączniku i jest jedną z najlepiej zredagowanych na tle całej Polski.

W nowej uchwale mogą się znaleźć aktualne wartości obwodów w pierśnicy (na wysokości 1,3m) lub inne dane. Jest to doskonała okazja do dokonania przeglądu stanu zdrowotnego pomników, kompletności oznakowania, porządku wokół, stanu ilościowego w przypadku alei i pomników grupowych, poprawności położenia, poprawności i aktualności informacji w formularzach CRFOP itp. Możecie Państwo w nowej uchwale nadać nazwy poszczególnym pomnikom.

Ad 2

Wprowadzenie systemu procedury corocznego informowania Rady Miejskiej Węglińca o stanie pomników przyrody na terenie gminy jest jak najbardziej zgodna z zasadami ochrony nad pomnikami przyrody, stałego ciągłego nadzoru nad nimi, posiadania aktualnej informacji o nich w zakresie stanu zdrowotnego, porządku wokół, stanu oznakowania w celu zaplanowania koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych czynności zapewniających ochronę. Przepis art. 18 ustawy z 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska – nałożył na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania dwuletnich raportów z realizacji programów ochrony środowiska. Z wykonania programów organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie gminy.

Jest to jak najbardziej zgodne z wnioskami pokontrolnymi NIK z 2018 roku po przeprowadzeniu kontroli w 29 gminach w zakresie ochrony lokalnych form przyrody, w których można znaleźć zalecenie: „Dokumentowanie działań kontrolnych dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody”.

Możecie Państwo zastosować inny wzór formularza, aczkolwiek ważne jest to aby były na nim informacje o porządku wokół, stanie oznakowania, stanie zdrowotnym lub innych uwagach dotyczących wykonania niezbędnych prac w celu ochrony pomników przyrody. Wzór przykładowego formularza na końcu.

Z punktu widzenia należytej ochrony pomników przyrody, porządku prawnego i prawidłowej realizacji zadań nałożonych na gminę - przeprowadzenie powyższych działań jest jak najbardziej wskazane i uzasadnione.

Jeżeli jednak macie Państwo jakiegokolwiek wątpliwości, a przedstawione argumenty i źródła są nie wystarczające - sugeruję zwrócić się pisemnie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, gdyż zgodnie z art. 45a ust 2 ustawy o ochronie przyrody to Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska koordynuje funkcjonowanie form ochrony przyrody i właśnie on winien udzielić Państwu wyczerpujących wyjaśnień.

Wzór – Przykład Formularza - Raportu okresowej kontroli pomników przyrody 2025 . Wzór zawiera kilka przykładów pomników przyrody z Państwa Gminy – resztę danych proszę uzupełnić wg własnego uznania i wygody identyfikacji obiektów oraz prezentacji danych.

Pomnik / drzewo	Oznakowanie	Porządek/ Uwagi /Stan zdrowotny	Data / podpis
-----------------	-------------	---------------------------------	---------------

Dąb szypułkowy, ul. Kantowicza, Ruszów PL.ZIPOP.1393.PP.0225063.2237	?	Korekta lokalizacji, po drugiej stronie ulicy	30.04.2025 D.M.
Buk pospolity, Kościelna Wieś PL.ZIPOP.1393.PP.0225063.2238	?	Korekta lokalizacji ok. 30, teraz na placu	30.04.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, przy drodze pomiędzy m. Zielonka – Dłużyna Górna, obręb Stary Węgliniec PL.ZIPOP.1393.PP.0225063.2239	?		30.04.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, przy drodze pomiędzy m. Zielonka – Dłużyna Górna, obręb Stary Węgliniec PL.ZIPOP.1393.PP.0225063.2240	?		30.04.2025 D.M.
Wiąz szypułkowy, przy drodze z Polany do Gozdnicy, wydzielanie leśne 19-i PL.ZIPOP.1393.PP.0225063.2242	?		30.04.2025 D.M.
Stanowisko roślinności pliocenkiej, o pow. 2,05 ha, wraz z otuliną o pow. 8,00 ha ,wydzielenie leśne 105, obręb Ruszów PL.ZIPOP.1393.PP.0225063.2243		Wprowadzić do aktu prawnego i do CRFOP przedmiot ochrony oraz granice pomnika przyrody	
		Zalecane jest sprawdzenie wszystkich informacji w CRFOP i zgodność ich z faktami w terenie.	

Jeżeli w powyższej tabeli występują jakiekolwiek błędy oznaczać to może, że ochrona tychże cennych przyrodniczo obiektów jest albo niewłaściwa albo prawdopodobnie tej ochrony może nie być.

Bardzo proszę o uzupełnienie oznakowania na aktualne: wyraźnie zielone orzełki z koroną.

Uwagi i Prośba:

Szanowni Państwo,

Jest to mój udział w poprawie ochrony przyrody oraz w poprawie informacji na jej temat

Jest to również sprawdzian dla Państwa – możecie w ten sposób wykazać w jaki sposób chronicie przyrodę, informujecie o niej i w jaki sposób reagujecie na inicjatywę obywatelską.

A proszę mi uwierzyć w niektórych miejscach jest naprawdę źle.

Będę bardzo wdzięczny za pomoc.

Dziękuję